

3

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ
Αριθ. Έρωτ. ΠΕΛ V 21/1970

Α!
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Δεκ. 1969 / 10-3-1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις)..... Καλονόβι
(παλαιότερον ὄνομα: Καλονόβι.), Ἐπαρχίας..... Πατρῶν
Νομοῦ..... Χαλκίδας.....
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος. Συμμετέχων
Γιαννακόπουλος ἐπάγγελμα..... διμοδιδίαση
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις..... Καλονόβι-Χαλκίδας Πατρῶν
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον..... 30 ἐτῶν.....
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες:
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον..... Βλάχος εὐχόζης τῶν Ἀγγ.
..... Καλονόβι-Πατρῶν.....
ἡλικία..... 49... γραμματικαὶ γνώσεις..... Β. διμοδιτῶν
..... τόπος καταγωγῆς..... Καλονόβι.....

ΑΚΑΔΗΜΕΙΑ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
β) Γραμματικὴ Τέχνη τῶν Ἑλλήνων
γ) Κοινωνικὴ ἔκτασις τῶν Ἑλλήνων
Α. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ
βοσκήν ποιμνίων;..... Ἐλαιοκλήνη, κερκίδων, κ.
ὡς καὶ οἱ ἀνατολικοὶ ἀγροὶ περὶ τοῦ διὰ
βοσκήν (ἐστὶν ἀνατολικοὶ)
ὑπάρχον αὗται χωρίζονται ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστή-
ματα;..... ἐκ τῶν ἀλλοτρίων... Ἐλαιοκλήνη.....
- 2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτῆμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς
π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητες· δ) εἰς μονὰς κλπ.
..... ἐκ τῶν γεωμ. κ. κ.
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
του;..... ἔχει ἑξουσίαν διανεμεῖν.....
μετὰ τὸν γάμον τῶν τέκνων ὡς ἐκ τῆς σπανίης
..... μετὰ τὸν θάνατόν.....

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ;

Ἀσχολοῦνται μὲν γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; *Ἐλάχιστοι βιοτέχναι ἐπιδίδονται ἀσχολοῦνται καὶ μὲν γεωργίαν*

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτετμημόνων (τοῖφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι ἐργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ὄτομα ἢ μὲ ὀλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ;

Τοῖφλικοὶ καὶ μοναστηριακοὶ ἐργάζοντο εἰς αὐτά
ὡς ὄτομα καὶ ὀλόκληρον οἰκογένειάν των

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημα-κατόροι κλπ.)..... Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ; ...

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβὴ των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα ;)

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὰ θέρημα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομίσθιον εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος ;

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ;

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; *ἐξ ἑλ. καὶ ὀθ. καὶ κ. καὶ γ.*

β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται... *καὶ* ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πραγματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ;

καὶ ὡς ὑποβόαι

- δ'. 1) Πῶς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλάμιας μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος;

... *ἔλιπαίνοντο με ζωϊκὴν κόπρον
καὶ μετὰ τὸν θερισμόν με κάλυψιν χλόης
(βίβιν, βίβιν, βίβιν) ...*

- 2) Πότε ἐγίνε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; ... *ἀπὸ τοῦ 1850* ...

- ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; ... *ἀπὸ τοῦ 1940* ...

... *καὶ ἐνδεῶς* ...

- 1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).

Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος; Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; ... *ἐξ ἰδιοῦν ἐργαστῆρ κατεσκευάσθη*

... *τόμην 200 τῶν ἐργαστῆρ (χ. κλητῆ)*

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρον με τὰς ἀντιστοιχοὺς ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1..... 4..... 7..... 10.....

2..... 5..... 8.....

3..... 6..... 9.....

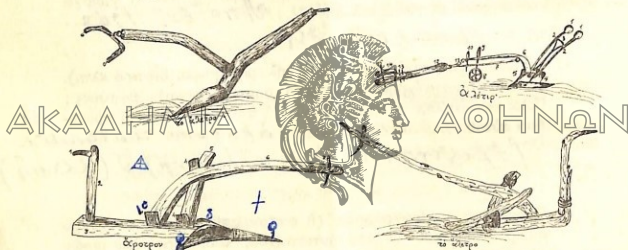

- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) ... *ἐνδεῶς δὲν ἐχρησιμοποιεῖται*
- 3) Μηχανὴ θερισμοῦ ... *δὲν χρησιμοποιεῖται ἐξ ἰδιοῦν*

- 4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν).....
 5) Μηχανή ἄλωνιςμοῦ
 στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκεύαζει) τὸ

παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον
 τὸ ξύλινον ἄροτρον κατασκευάσθητο
 ἀπὸ ξύλου ἰδίῳ καὶ γαργαλῶν.....

- 2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον
 σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
 εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκο-
 νιζόμενα ἐνταῦθα ;

- 3) Ὑχογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶ-
 ται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς
 ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν
 ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. {	2. {	3. {	4. {	5. {	6. {	7. {	8. {	9. {	10. {	11. {
χρυσόν	αἰχμή	ἀλυσίδες	ζυγόν	ἀροτρον	ξυλινόν	ἀλυσίδες	ζυγόν	ἀροτρον	ξυλινόν	ἀλυσίδες
1. {	2. {	3. {	4. {	5. {	6. {	7. {	8. {	9. {	10. {	11. {
χρυσόν	αἰχμή	ἀλυσίδες	ζυγόν	ἀροτρον	ξυλινόν	ἀλυσίδες	ζυγόν	ἀροτρον	ξυλινόν	ἀλυσίδες

(1) Ἐάν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

ἐν τῷ ὅτι ποιεῖται
 ἡ χρυσοποιεῖται τὸ
 ξύλινον ἀλυσίδες
 τὸ σποδὸν ὑπάρχει
 δὲ σποδὸν

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρί-
θμῳσιν).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς
διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφῶν ; δηλ. τῶν
χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. — Ἰχνογραφή-
σατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐάν
εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρήσιν ἐκάστου.

Ἐνα ὕνι εἰδερένιο ἔχον σχῆμα τοιοῦτον διὰ τὴν
ἀροτρίασιν τῶν εἰδῶν τῶν χωματερῶν.

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου;

ἡ σπάθη τοῦ ἀρότρου

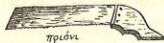
- 6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου;

Ἦτο κατασκευασμένη ἐκ ξύλου
ἢ σιδήρου.

- 7) Ἔργαλεια διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου
(π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφάι κλπ.).....

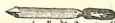
Σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφάι,
θενοειδὲς ποφύριον, ὀρθίλα.

πριόνι

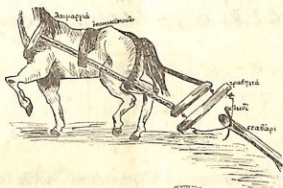

ἀρίδι

ρινί ἢ ξυλοφάι (ἀρνάρι)

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν,
 τήν ὁποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῇ
 εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον.....

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

- α) Ποῖος ὄργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον) 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος)· 2) γυναῖκα· 3) ὑπηρετῆς. Σημειώσατε ποῖα ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας.

ὄργωνε ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ
 ἀνδρας, ὁ γυναικα, ὁ ὑπηρετῆς
 εἰς τὸν τόπον σας.

- β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν)

Μὲ τὰ βοιδοῦκινα ἐπιέναντι τὰ βοδια
 ἀπὸ τὰ κέρατα καὶ ἐν κεντρικῇ περικύκλῳ

- 2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον.....

Μὲ τὰν βοδιαν ζεύειν... ἔξωθεν
 ... ἀπὸ τὰ κέρατα...

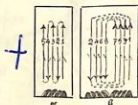
- 3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῷον) κατὰ τὸ ὄργωμα· μὲ σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων ἢ ἄλλως; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).

Τὰ κέρατα δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τοῦ ἀλόγου
 καὶ τὰ κέρατα τοῦ βοδιοῦ εἰς τὰ κέρατα τοῦ ἀλόγου

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγένετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερα) τὸ ὄργανο. Ὁργάνεται τὸ χωράφι μὲ ἀνοιγομένης αὐλακας (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

ὁρίζεται καὶ ὁ ἐγκύβας με ἀποδομὴν
αὐτοῦ καὶ ἐκείνων ἡμερῶν αὐτοῦ
ἢ ὁρίζεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β) ;
..... ὁρίζεται ἡμερῶν (α)

6x ed. d p2 p3 d (d)

Σημειώσατε με τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχη ἄλλος τις τρόπος ὀργωματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ γίνεται (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λαοφίδας (δηλ. σπορές ἢ σποριές, υἱαμίς, θιασίς, μεθοράδες κ.λ.π.) ; *ε4.69ac... ε1.18c.2... ε1.69c.1*

κ.λ.π.); «4. ένας δε γιγαντικός παρθεναρις
κατά τη διάρκεια.....

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρὶς (ἡ σποριά) ; με αὐλακιάν ;/...

Η παρ. 4 προβλέπει περ αυτών...

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων
δημητριακῶν μόνον μὲ σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῆται
ἄροτρον ; *ΣΗ...6καπάνη...ἐχρεωτικοὶ νόμοι...ἐ*

ἄροτρον ; σΗ... βλαπτήρ... ἐχέω· φε. βο. ὁ. ε. το. Εξ
πολὺ ἀνήμεα δ. μ. ἐργ. κ. ἐπο'. π. ο. α. τὰ ζω. βο. α. ν. ὅ.

- 7) Ποιοι τρόποι ή είδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοξις τῶν αὐλάκων μὲ τὸ ὕνι: καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ.

Στόμα/μ. αὐλῶν καὶ τὸ ἐνὶ ὄρει

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σπορὰς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. *ἐξ ὅτα ἐφ' ὅσον χωρὶς οὐ δύναται πρὸς χερσὶν καὶ ἐξ οὗ*

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορᾶς :

- 1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά· π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ.

... ἐξ οὗ ἀρροτριάσειν γίνεται πρὸς τὴν σπορὰν καὶ τὴν ἐκκαθαίρειν ἐκ τῆς ἐργασίας, ἐξ οὗ καὶ πρὸς τὴν ἀνοίγειν τὸ χωρὶς οὐ δύναται πρὸς τὴν καλλιέργειαν

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαριθμήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

διὰ τοῦ γόδα καὶ τῶν κηπευτικῶν γίνεται διβόλισμα

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δεόν νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρανάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν αὐτοῦ ἢ ἄλλο δημητριακόν...

Παρακίττονται ἐκτρέφονται καὶ δεύονται ἐξ οὗ οὐ δύναται πρὸς τὴν ἀρροτριάσειν

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ καθὲ εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; *... ἐξ οὗ ἀρροτριάσειν γίνεται πρὸς τὴν καλλιέργειαν*

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σπορὰν. π.χ. τὸ **δισάκι**· εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους;

Χρῆσις καὶ οἰκίστα· τοῦ δισάκι, ἐν τῷ τῷ ὅπου τὸ χωρὶς οὐ δύναται πρὸς τὴν καλλιέργειαν

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὕνι κατὰ τὴν ἀροτριάσιν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

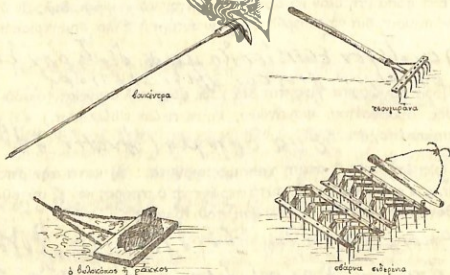
Πίστες, με βοήθεια, μαθηματικά
 Σάλην, με βιολί και το μαθηματικό
 οργάνο.

Πως επιμυλνται Πως επιμυλνται

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

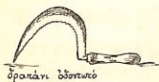
A O H N n N

— 10 —

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.)

ἔθερίζοντο μετὰ δρεπάνῳ
(πολύ παλαιότερον μετὰ δὲ φύφδιμα
δρεπανία, ὅπως θαυμαστικῶς ἀλλὰ μετὰ
μεγαλὰ δόντια) -

Ἐάν ᾤσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 2) Με δρέπανα ἢ με ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα).

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτὴ; (Σχεδιάσατε αὐτήν).

ἢ/ὀ... ὀμαλῆ... ἢ/ὀ... ὀδοντωτῆ...
ὀδοντωτῆ... ὀμαλῆ... ὀδοντωτῆ...

- 4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβὴ του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;

- 5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) ...

ἔδ. ... τὰ κοπτερά αὐτὰν... αἱ... ἡν. ἔδ. ...
 ἔδ. ... σὺ... κοπ. ἡ... ἡν. ἔδ. ...

- 6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκρίζωσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) ...

Διὰ... χεῖρ. ἡν. ἔδ. ... ἡν. ἔδ. ...
 ἡν. ἔδ. ... ἡν. ἔδ. ...

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

- 1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερὸν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. ...

ἔδ. ... ἡν. ἔδ. ...
 ἔδ. ... ἡν. ἔδ. ...

- 2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσι) εἰς τὸ χωράφι μαζί με τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται) ...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ... ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοῦς τὰ δράγματα (δραξίς, πιάσματα, χερίες, χερόβολα) τῶν σταχύων καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα; ...

... οἱ... θεριστὰς... ἀποθέτουν... ἐπὶ...
 ... ἡν. ἔδ. ...

- 4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χερίες) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστά; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχύων εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρῶνται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) ...

Καθὼς χεῖρα... ἡν. ἔδ. ...
 ... ἡν. ἔδ. ...

5) Πῶς λέγονται τὰ τριποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
λοῦνται ἀγκαλιές. 0.1 ... 3 3 4 ... χρ.ρ.ε. ... πιδιου

...ως λεγονται τα ρησιμωδωμενα ρασι οργαγματα, πολλοχου καθ' αγκαλιεις. ... 01... 3. 3. 4. χερεις, και τον ...
...ε. να... χερ. 6. 4. 0. 5. η. 0. 4. 0. 5. χερ. 6. 4. 0. 5. ...
(απο 24-30) και τον 6. 4. 0. 5. 6. 4. 0. 5.

γ. Οἱ θερισταί.

- 1) Ποιοι θερίζουν : άνδρες και γυναίκες ; Ὑπήρχον (ἡ ὑπάρχουν) θερισταί, οἱ ὁποῖοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν σκοπὸν ἀπὸ ἄλλων τόπων καὶ ποῖον ;

Επιτομή αλφάβητου και αριθμῶν
Μεἰν ἄλλοι βόσκοντες εἰς ἐρχομένην

- 2) Πῶς ἡμείβοντο οὗτοι· με ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ' ἀποκοτὴν (ξεκοτῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμειβή· εἰς χρῆμα, ἢ εἰς εἶδος; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ φαγητοῦ; (Παραθέσατε μετὰ τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογία).

δεν υπάρχουν αλλ' άλλον δύναν
σφραγισαί.

- 3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύλαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν; Ἐπίσης κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβόλοντο τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται κόπῳσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ;

οἱ ἀφ' ἑσέως ἐπὶ τὴν ἐκκλῆσαν
 ἔχουσιν. ποδοὶ (παραποδοὶ μὲν ἔχουσιν
 ποδοποιεῖν αὐτὴν διὰ τὰς μὲν
 ἀποστολὰς τὰς ἐκκλησίας τὰς ἐκκλησίας
 ἐς τὰ ἰσχυρά τὰ ἐκκλησία

-14-

αποφύγειν της κοινότητος

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ;

καίνομεν ἀρχὴν δευτέραν περὶ τὴν ἑσπέρην

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ
τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά.

Βραχυδύον διαφορά διευκρινά' εργαζόμε-
μαί. Εόν θεμελιών.

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυν πού μένουν ἀθήριστοι ; (Εἰς τινας τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχυν πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθην, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.).

Περιγράψατε λεπτομερώς όπου υπάρχει σχετικόν ή άλλο τι
 εθιμον

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΔΙΟΧΗΝΩΝ
 Αφ' ουτου οι δεσποται εν βυζαντιω ενδεο
 (με βουζαντιω δεσποτω οδαχου) για' ο
 χουμωφ. ορανδα. ιω δεσποβιγδου
 - ιω δεσποβιγδου βωτ δεσποβιγδου -

- δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων.

- 1) Πότε ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα, ἦτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμόν ; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Αφαιρούνται συνολικά 20 ημέρες δια μέσ
2/μερο ή 5/ήμερο. Αν όμως στη
χλωρό θα είδαμε αφαίμαξη 14 ημερών.

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς.....

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ή γίνεται) ή έξαγωγή (βγάλσιμο) τῶν γεω-
μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ή μὲ
ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
ἀρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ή
φωτογραφίαν.....

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνηθίζετο παλαιότερον ή διατροφή τῶν ζῶων κατὰ τὸν
χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφυλί, βίκον); Ἐάν
ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ή καλλιέργειά του, ἔπειτα ή
κοπή, ή ξήρανσις καὶ ή φύλαξις αὐτοῦ.....

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-
σαν κ.ἄ.). ... *ἐθερίζετο ἐν ἔνοιᾳ (μὲ ἰόν εὐκάλυ)*

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ή φωτογραφίαις)..... *μὲ κοβὰν.*

... *αὐτὸν μὲ δρέπανον.*.....

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμο-
ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογία, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας)

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορά τῶν δωματίων πρὸς ἀλωνισμόν. Συνεκκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

Τὰ δωματία... μετεφέροντο εἰς τὸ ἀλώνι
καὶ διὰ τῶν... ἐκτ. γ. ε. ζο. περιφραγμένη,
ἐξω ἀπὸ τῶν ἀλωνα... ἢ διπλωμένη.

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλωνισμόν δωματία. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σπῶρον; Ὑπάρχει καθωρίσμενος τρόπος τοποθετήσεως;

Συνήθως ἡ ἐκείνη ἐξέτασις γίνεται ἐν ὄχρῳ
καὶ οἱ ἀλῶνες ἀπὸ τῆς... διπλωμένης ἢ
θεμωνοσταβί-

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν ἀλωνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ὄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἀλώνι;

Ἐπὶ τῶν... ἀλωνα... τῶν ἀλωνα
καὶ... διὰ τῶν... ἀπὸ τῶν...

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμού, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἐξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν; ...

Τὸ ἀλώνι... ἀπὸ τῶν... ἀπὸ τῶν...
χωρὶς... ἀπὸ τῶν... ἀπὸ τῶν...

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλές οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
σις του, δηλ. με ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Ἡ ἀνάγκη ἐκτείνεται εἰς περιεβαλλόμενα οἰκο-
γενείας καὶ ἡ κοινὴ τοῦ γίνεσθαι καὶ
τὴν ἐκτείναν

- 6) Ἀπὸ πότε ἀρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ;

Ἀρχεῖται ἀπὸ τῆς ἡμετέρας καὶ λήγει
περὶ τὰ 10 ἔτη

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς τῶν)· π.χ. χωματά-
λωνο (με δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (με δάπεδον
ἐστρωμένον με πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
δίασμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῶν ἀλωνιῶν ἐκ τῆς ἐκτείναν
(περὶ τὰ 10 ἔτη)

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκαστον ἔτος πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ
ἀλωνισμού· (π.χ. τοῦ χωματάλωνου· καθαρισμός αὐτοῦ καὶ
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
χει, με πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
καὶ ἀχύρων)

Τὸ πετράλωνο προετοιμαζομένη
γιὰ τὸ ἀλώνισμα με κεφάλαιον
τοῦ χορτοκλάδου διὰ τὸν καθαρισμὸν
καὶ διὰ τὸν καθαρισμὸν με κεφάλαιον

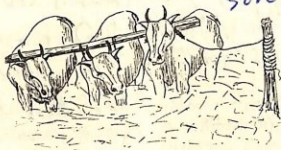
- 9) Ἡ ὥς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐνάρξις τοῦ ἀλωνι-
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ;

Ἡ προετοιμασία γίνεται 15 ἡμέρας
καὶ μετὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἀλωνι-
σμοῦ

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὥς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἀλω-

νισμόν; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἰονδήποτε ἄλλον.

< Η... εὐφρανθήσονται... ἐπὶ τῷ θανάτῳ σου...
ἐπὶ τοῖς σπύται σου... ὅτι οὕτως εἴπαυεν ἐγώ.
Εὐφρανθήσονται... γινέσκου... ἀρχι-
σκοποι... ἀπὸ τοῦ
καίρου

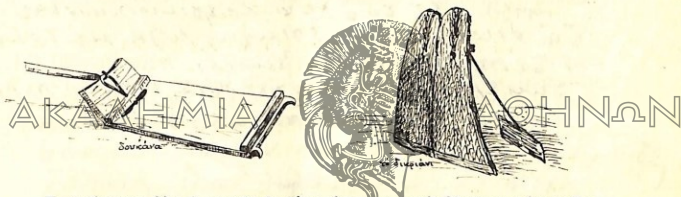

- α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτα καθεῶς εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλω-
νίου ξύλινος στύλος, ὕψους δύο μέτρων (καλὸν μένος σπηγερός,
στρούλουρας, δοικάνη, βουκάνη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποῖου ἐξαρτῶν-
ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
κῶς, «νὰ ἐρχονται γύρες», καὶ αὐτὰ νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

κοῦς, «ὡς ἔρχονται γυρεῖς», καὶ αὐτῶν νὰ κοροῦν τὰ σταχνοῦ.
 Ὁ... ἀνέστη... γινέσθαι... διὰ τῶν,
 πνεύματι... ἡρώων... ἡρώων, ὅτι
 ὁ... ἔρχεται... γινέσθαι... ὅτι... ὅτι...
 ὁ... ἔρχεται... γινέσθαι... ὅτι... ὅτι...

- 20 —

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα).....
 δι' ἐκείτων... ἴ.α.π.ν... ἡ.ε.μα.χ.ι.ν.ν... μια...
 νηλεια... ὅλες οἱ... ὀφλεις... καὶ...
 λαμ.φ.φ.α. ποι. γ.ι.ε.ε.α. με. κα. γ.ι.ν.ο. ε.χο.ιν.ν.
 ε.ζ. το. ὅ. κ.υ.φ.ον. τ.ων. δ.ύ.ο. α.α.ρ.α.ί.μ.ν. ἡ.α.ρ.η.ν. θ.ο.ί.ρ.χ.ε.ι. μ.η.γ.
 γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἄλωνισμού διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μη-
 χανικὸν ἄλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὺς εἰς
 ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω
 ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων
 σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται
 δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἄλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων
 διὰ τὸν ἄλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἂν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἄλωνιστικὸν τοῦτο
 μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάννα, δικριάνι,
 βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις
 διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμε-
 ρον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητρι-
 ακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἄλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακὰ μὲ ἄλωνι-
 στικὸν μηχανήμα ; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκία,
 ρεβίθια κ.ἄ.) ἡλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνυσμένων καὶ
 περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων ;

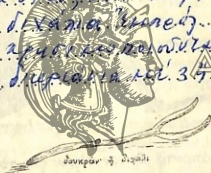
- δ) Ἀπὸ ποῖαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποῖαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην.

Ο. ἀλωνισμὸς ἀρχίζει... π.μ. 1. 30...
 π.μ. 1. 30... καὶ ἀρχίζει... 5^μ ἀπαργμα-
 τιστὴν... Περὶ τῶν μηχανημάτων διακοπῆς
 γιὰ τὰ πάντα τὰ ἄλλα... γιὰ τὸν...
 οἱ ἀγωνιστὲς καὶ οἱ ἰσχυροὶ... γινέταν

Διὰ τὴν ἐπομένην διακοπὴν τῶν ἐργασιῶν...
 12) Ποῖα ἄλλα ἀλωνιστικά ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρῆσει; (Εἰς τινὰς τοποὺς χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω

μορφῇ): ... ἐξ. τὸ ἀλόνι... καὶ ἡ μηχανή...
 τὰ διερ. α. ν. α. ... καὶ ἡ μηχανή...
 ἡ δίσκος...
 διὰ τὴν ἐπομένην διακοπὴν τῶν ἐργασιῶν...
 οἱ ἀγωνιστὲς καὶ οἱ ἰσχυροὶ... γινέταν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἄλωνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὅποιον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκό-
 πους στάχτας; ... Μ.Ε. τὰ διερ. α. ν. α. ...
 ἐν τῷ...
 αὐτὰ...
 14) Ἦτο ἐν χρῆσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύ-
 πημα τῶν ζῶων; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἄλλαχοῦ
 φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποῖα ἦ κατασκευὴ τῆς; (Σχε-
 διάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).....

ἐν τῷ...
 μετὰ...
 πρὸς...
 διὰ τὴν...
 διὰ τὴν...
 διὰ τὴν...

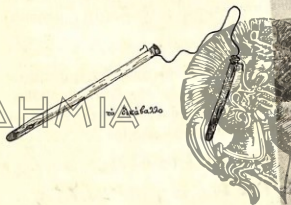
- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγίνετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;
Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγίνετο (ἢ γίνεται) χρήσις τοῦ κοπάνου;
(π.χ. φακῆς, ρεβιθῶν κλπ.).....

κόπανος στεφανῶδης

ξύλο καμπύλῳ διὰ τὸ κοπάνημα
μικροῦ ὀγκοῦ δημητριακῶν...

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγίνετο ὁ μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν ; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά ;
Πῶς ἐγίνετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
παραγωγῶν ;

- 21) Ποῦ ἐτοποιετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
Ἐγίνετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου ; Πόσαι
στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν ;
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καὶ εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοῦ στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας)

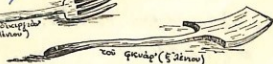
- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζῶων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐὰν ναί, ποῖα ;
Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ;

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγίνε χρῆσις ἀλωνιατικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς)

β'. Λίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα· (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Μὲ πᾶσιον ἐργαλεῖον σωρεῖται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα· πῶς λέγεται τοῦτο· (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ.....

οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες λέγονται λειῶμα
μαλάμα. Σωρεῖται μὲ δικριάνι
καὶ δικιργιάνι. Σχῆμα αὐτοῦ. Σχῆμα αὐτοῦ.

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ;
Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

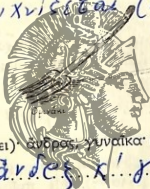
ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μα-
χαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην
καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἐθίμον τοῦτο.....

ο. οὐκ ἀνέμιον. ἐν θυρᾷ ἐχει βλήκει
β. ἐρροχὺλ α. π. ε. ο. τὸ ιωνικόν

2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο :
φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.....)

τὸ λίκνισμα γίνεται μετ' ἐξιδιέξιν.
διπρὸνιον πονέμεται μετ' πολέμου καὶ ἐν
βυλχέισι λίκνιέται (περὶ μεδ.) μετ' ἐξ
ἐξιδιέξιν φθιόφει

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

3) Ποῖος λικνῶς (ἀνέμιζει) ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λικνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

λικνῶν ἄνδρες καὶ γυναῖκες

4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ
λίκνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦν-
ται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κον-
τύλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεῦτερον ἀλώ-
νισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σίτος κλπ ;

τὰ χονδρὰ τεμάχια λέγονται μετὰ τὸ
ἐξιδιέξιν τὸ ποδῶν καὶ ἐν τῷ χονδρῷ
ἐξιδιέξιν καὶ ποδῶν καὶ ἐν τῷ
ἐξιδιέξιν καὶ ποδῶν καὶ ἐν τῷ

5) Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς τῶν ζώων διὰ τὸ δεῦτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώ-
νισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται τοῦτο

ῥεθω δὲν συνιδίγετα,
δευτέρῳ ἐλάνισμα -

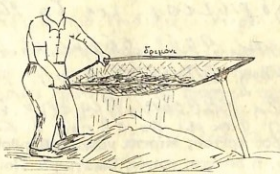
- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα
χόνδρα τεμάχια τῶν σταχυῶν (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;

ὁ ἀποχωρισμὸς γίνεται μετὰ τοῦ δριμνίου,

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνόμενων τῶν ξένων αὐτῶν
ὕλων ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου, ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

νων μετὰ διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. μετὰ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους: βολίστρης, δερμόνι, δριμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερώς τούς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν)

Γίνεσθαι κατὰ τὸν ἀντικείμενον
ἐκ τῆς δι' ἡμετέρας ἀπομακρυνθῆναι
τῶν ξενιστοῦν καὶ τοῦ ἀλλοτρίου
(ἐκ τῆς ἀλλοτρίου καὶ ἐκ τῆς ἀλλοτρίου)

- 7) Ὅταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ;
Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται ; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυ-
ρὸς ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται
κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος
(θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς
τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ;

ὁ καρπὸς γίνεσθαι σωρὸς καὶ κατὰ
τὴν ἐκ τῆς ἀπομακρυνθῆναι καὶ τοῦ ἀλλοτρίου
καὶ πορεύεσθαι καὶ τὸν ἀλλοτρίου
ἐκ τῆς ἀπομακρυνθῆναι καὶ τοῦ ἀλλοτρίου
ἐκ τῆς ἀπομακρυνθῆναι καὶ τοῦ ἀλλοτρίου
ἐκ τῆς ἀπομακρυνθῆναι καὶ τοῦ ἀλλοτρίου

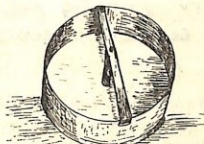
- 8) Ἀλλὰ ἔθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.)
εἰς τὴν ἀποθήκην.

Γίνεσθαι ἀποθηκεῖοι καὶ τὰ πιάσματα
τῶν ἀποθηκεῖοι καὶ τὰ πιάσματα
ἐκ τῆς ἀποθηκεῖοι καὶ τὰ πιάσματα
ἐκ τῆς ἀποθηκεῖοι καὶ τὰ πιάσματα

- γ' 1) Ποῖα ὀφείλει πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθῶν εἰς εἶδος ἀμέσως
εἰς τὸ ἄλωνα ; π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια.
Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἄλωνα ; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο
ἡ μέτρησης τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ
δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εις όκάδας, εις κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνο-
γράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας).....

ῥεχρεβικιοηοιδιτο... ῥεχρεβικιοηοιδιτο... ῥεχρεβικιοηοιδιτο...
μετρεῖται... ῥεχρεβικιοηοιδιτο... ῥεχρεβικιοηοιδιτο...
...χωρεβικιοηοιδιτο... 1.0. 1.2 ῥεχρεβικιοηοιδιτο...

μυσοκοίλε

χούζι

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἄλωνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
- γ) τὸ γυφτιάτικο,
- δ) τὸ ἄλωνιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρῆσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (δόνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν)

...Κετρεβικιοηοιδιτο... ῥεχρεβικιοηοιδιτο... ῥεχρεβικιοηοιδιτο...

ῥεχρεβικιοηοιδιτο... ῥεχρεβικιοηοιδιτο... ῥεχρεβικιοηοιδιτο...
ῥεχρεβικιοηοιδιτο... ῥεχρεβικιοηοιδιτο... ῥεχρεβικιοηοιδιτο...
ῥεχρεβικιοηοιδιτο... ῥεχρεβικιοηοιδιτο... ῥεχρεβικιοηοιδιτο...

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ
ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκ-
κων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετι-
κὰς συνηθείας) ...ῥεχρεβικιοηοιδιτο... ῥεχρεβικιοηοιδιτο...

...ῥεχρεβικιοηοιδιτο... ῥεχρεβικιοηοιδιτο... ῥεχρεβικιοηοιδιτο...

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἄχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ
χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἄλωνι. Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ;
 Τοῦ ἀχυρον ἀπιδιευκύνειτο ἐξ ἐξοικῆς ἀπο-
 θήνας, καὶ πικρὰς, πλωγας καὶ καθεκτικὰς
 ἀπὸ δένδρεϊν ἐγγὺς ἰσχυρὰς

5) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεταί) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
 θερισμοῦ ἀπὸ τούτων καλυτέρους στάχυς ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ;...

4. Διαλογὴ τοῦ σπόρου γίνεται μετὰ
 τοῦ ἀλώνισμα διὰ κοσκινίσματος...

6) Μήπως οἷον γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
 σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτή) ἐκ σταχύων,
 τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

σχ 1.

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτή αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται.
 πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Δ'. ΕΘΕΣΙΑ ΠΥΡΑΙ

α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
 τόπον σας ἀναμνα φωτιάς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
 γέννων, ἑσπέρas 23 'Ιουνίου (Κληδόνου), 'Αποκριές, πρώτη Μαρ-
 τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ 'Ιούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

Ἀναμνα φωτιάς ἐξ ἐν ὁρᾶν γίνεται
 ἐν τῇ μέσῃ καὶ λέγουσιν
 αὐτὴν φυλάττειν καὶ γίνεται τοῦ ἀεὶ ἰσχυρὰς...

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ;
 ἐν παραμονῇ τῆς Πρωτομαχίας γίνεται
 τοῦ ἑσπέρas ἑσπέρas καὶ ἐξ ἐν ὁρᾶν
 γίνεται τοῦ ἑσπέρas καὶ...

2) Πώς λέγεται ἡ φωτιά αὐτή ; (π.χ. φανός, ἀφανός κλπ.).....

α. Η φωτιά λέγεται φανός.....

β'. 1) Ποῖοι ἀνάπτουν τὴν πυράν· παιδιά, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος ;...

ὁ λοιπὸς ἀνέστην τὴν φωτίαν.....

οἱ ἄνθρωποι πάντες ἡλικίας.....

2) Ποῖος ἢ ποῖοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυράν.

Τὰ κλέπτουν ; Ἄν ναι, ἀπὸ ποῖον μέρος ;.....

ὁ καθεὶς λαμβάνει ἀφ' ἑαυτοῦ.....

ἐφ' ἑαυτῶν ἢ ἀλλοῦ δήμου ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς.....

3) Πώς γίνεται ἡ συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

Ματρίονεν τὴν δέμω, ὁ

καθεὶς ἐξ ὅσων ἐστὶν καὶ τῶν

ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυράν ;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, ξόρκια, ᾠσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα.....

2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τὴν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγίᾳς κλπ.)

Καυοντες μὲν οὖν δάκρυον

- 4) Καίονται (ἢ ἑκαίντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς)

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῇ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ